

Υπόμνημα Θέσεων ΔΕΘ 2026

Ιούλιος 2026

Προτάσεις για ένα
σύγχρονο, δίκαιο και βιώσιμο
επιχειρηματικό περιβάλλον

THESSALONIKI
HELEXPO

Υπόμνημα Θέσεων

Το παρόν Υπόμνημα συνοψίζει τις βασικές θέσεις, προτάσεις και προτεραιότητες της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ) ενόψει της 90ής Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης. Εστιάζει σε παρεμβάσεις που μπορούν να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον, να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, να περιορίσουν τα διοικητικά και φορολογικά βάρη, να διευκολύνουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και να στηρίξουν την προσαρμογή των επιχειρήσεων στις προκλήσεις της ψηφιακής και πράσινης μετάβαση. Ειδικότερα, οι προτάσεις αποτυπώνουν τις ανάγκες, τις προκλήσεις και τις αναπτυξιακές προοπτικές του ελληνικού εμπορίου, ενός κλάδου που αποτελεί διαχρονικά βασικό πυλώνα της οικονομικής δραστηριότητας, της απασχόλησης, της κοινωνικής συνοχής και της περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας.

Το παρόν Υπόμνημα συντάχθηκε με την ευθύνη του Ινστιτούτου Εμπορίου και Υπηρεσιών της ΕΣΕΕ (INEMY-ΕΣΕΕ), στο πλαίσιο της επιστημονικής υποστήριξης του έργου της Συνομοσπονδίας.

Για οποιαδήποτε πληροφορία μπορείτε να επικοινωνήσετε στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: info@esee.gr

Το ελληνικό εμπόριο βρίσκεται διαχρονικά στην καρδιά της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας. Είναι ο κλάδος που συνδέει την παραγωγή με τον καταναλωτή, στηρίζει την απασχόληση σε κάθε γωνιά της Ελλάδας και διατηρεί ζωντανές τις τοπικές αγορές, τις γειτονιές και τις περιφερειακές οικονομίες.

Σήμερα, σε ένα περιβάλλον διεθνούς αβεβαιότητας, γεωπολιτικών αναταράξεων, τεχνολογικών μετασχηματισμών και έντονου παγκόσμιου ανταγωνισμού, οι ελληνικές εμπορικές επιχειρήσεις καλούνται να προσαρμοστούν σε νέες συνθήκες, συχνά με περιορισμένους πόρους και αυξημένα βάρη. Παρά τις δυσκολίες, συνεχίζουν να επενδύουν, να καινοτομούν, να δημιουργούν θέσεις εργασίας και να στηρίζουν την πραγματική οικονομία.

Το παρόν Υπόμνημα συνιστά ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο παρεμβάσεων για μια πιο ανταγωνιστική οικονομία, ένα πιο αποτελεσματικό κράτος και ένα πιο φιλικό περιβάλλον για την επιχειρηματικότητα. Οι προτάσεις που περιλαμβάνει στοχεύουν στη μείωση της γραφειοκρατίας, στη διεύρυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, στην ενίσχυση της παραγωγικότητας, στην επιβράβευση της συνέπειας και στη δημιουργία συνθηκών βιώσιμης ανάπτυξης για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας.

Η ΕΣΕΕ προσέρχεται στον δημόσιο διάλογο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης με πνεύμα ευθύνης, τεκμηρίωσης και συνεργασίας. Πιστεύουμε ότι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του εμπορίου δεν αποτελεί μόνο κλαδικό ζητούμενο. Αποτελεί εθνική αναπτυξιακή προτεραιότητα.

Το εμπόριο είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης της χώρας. Η στήριξή του είναι επένδυση στην ανάπτυξη, στην απασχόληση και στη συνοχή της ελληνικής κοινωνίας.

Σταύρος Καφούνης
Πρόεδρος ΕΣΕΕ

Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΙΣΧΥΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΙΣΧΥΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

226.000
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

δραστηριοποιούνται
στον κλάδο του Εμπορίου

Οι επιχειρήσεις του Εμπορίου
συνεισφέρουν στην ελληνική
οικονομία το **10,9%** του ΑΕΠ

1 στις 4
(23,4%)

επιχειρήσεις της χώρας,
εξαιρουμένων εκείνων
του αγροτικού τομέα,
είναι εμπορικές

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ 2025

181,3
ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

επίδοση που ανέρχεται
στο **36,9%** του
συνολικού τζίρου

Αυτό σημαίνει πως
σχεδόν **4 στα 10 ευρώ**
που κυκλοφορούν στην οικονομία
διακινούνται εντός του κλάδου
του Εμπορίου.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

759.900
ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

δημιουργεί και συντηρεί
το Εμπόριο

καλύπτοντας το **17,3%**
της συνολικής απασχόλησης

1 στους 4
(27,3%)

εργοδότες της οικονομίας
δραστηριοποιείται στον
κλάδο του Εμπορίου

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
ο μεγαλύτερος εργοδότης
της χώρας

Αντί Προλόγου

Η ελληνική οικονομία, μετά από παρατεταμένους και ισχυρούς κλυδωνισμούς, επιστρέφει σταδιακά στην κανονικότητα. Οι ρυθμοί ανάπτυξης, εν μέσω βέβαια πιέσεων, παραμένουν υψηλότεροι του μέσου όρου της Ευρωζώνης, η ανεργία αποκλιμακώνεται και οι επενδύσεις ενισχύονται κυρίως στον κλάδο των κατασκευών. Η διεθνής εικόνα της χώρας έχει αναβαθμιστεί, το δημόσιο χρέος συρρικνώνεται με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη των αγορών και θετικότερη στάση των εταίρων. Παράλληλα, η αξιοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης και γενικότερα των ευρωπαϊκών πόρων έχουν ενισχύσει τη μεγέθυνση και έχουν βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του κράτους και τις δημόσιες υπηρεσίες.

Ωστόσο, οι προκλήσεις για τον κλάδο του εμπορίου παραμένουν σύνθετες. Οι εμπορικές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν ιδιαίτερα νευραλγικό τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης, αντιμετωπίζουν εξαιρετικά υψηλό λειτουργικό κόστος, περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, υψηλές φορολογικές επιβαρύνσεις και διογκωμένη γραφειοκρατία. Η ψηφιακή μετάβαση, αν και αναγκαία, συνοδεύεται συχνά από νέες επιβαρύνσεις αντί για ουσιαστικές διευκολύνσεις, ενώ οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις και το μισθολογικό κόστος λειτουργούν δυσανάλογα επιβαρυντικά σε σχέση με την πραγματική αντοχή χιλιάδων μικρών επιχειρήσεων.

Παράλληλα, η διεθνής αβεβαιότητα, οι γεωπολιτικές συγκρούσεις, οι ανοδικές πιέσεις στις διεθνείς τιμές πετρελαίου και γενικότερα οι πληθωριστικές τάσεις περιορίζουν την κατανάλωση, συντηρούν την αβεβαιότητα και αναβάλλουν επενδυτικά σχέδια, καθιστώντας κάθε πρόβλεψη εξαιρετικά επισφαλής. Επιπρόσθετα, ο αθέμιτος ανταγωνισμός από παράνομες πρακτικές και από διεθνείς ηλεκτρονικές πλατφόρμες χαμηλού κόστους αποδυναμώνει ακόμη περισσότερο το εγχώριο Εμπόριο, ενώ σε πολλές περιοχές οι περιφερειακές ανισότητες επιβαρύνουν υπέρμετρα τις τοπικές επιχειρήσεις. Το αποτέλεσμα είναι ένα μη φιλικό οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, το οποίο εγκλωβίζει το επιχειρείν σε αγώνα επιβίωσης αντί ανάπτυξης.

**ΘΕΣΜΙΚΕΣ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΧΩΡΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΚΟΣΤΟΣ**

ΨΗΦΙΑΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΜΕΙΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

α. Καθιέρωση της αρχής «Once Only» στις συναλλαγές επιχειρήσεων με το Δημόσιο

- Η σημερινή λειτουργία της δημόσιας διοίκησης εξακολουθεί να επιβαρύνει σημαντικά τις επιχειρήσεις με επαναλαμβανόμενες διαδικασίες, υποβολή των ίδιων δικαιολογητικών και συνεχή επανεισαγωγή στοιχείων που είναι ήδη καταχωρημένα σε πληροφοριακά συστήματα του κράτους, παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης.
- Σε αυτό το πλαίσιο η εφαρμογή της αρχής «Once Only» προβλέπει ότι κάθε επιχείρηση θα υποβάλλει ένα στοιχείο ή δικαιολογητικό μόνο μία φορά προς το Δημόσιο και από εκεί και έπειτα αυτό θα αντλείται αυτόματα μέσω διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων των αρμόδιων φορέων.
- Η εφαρμογή της συγκεκριμένης αρχής προϋποθέτει: πλήρη διαλειτουργικότητα μεταξύ ΑΑΔΕ, e-ΕΦΚΑ, ΓΕΜΗ, ΕΡΓΑΝΗ, ΚΕΑΟ και λοιπών πληροφοριακών συστημάτων, αυτοματοποιημένη άντληση στοιχείων και δικαιολογητικών, κατάργηση διπλών ή επαναλαμβανόμενων διαδικασιών, ενιαία ψηφιακή πρόσβαση στις διοικητικές υπηρεσίες των επιχειρήσεων, διαρκή επικαιροποίηση των ηλεκτρονικών μητρώων.

β. Δημιουργία Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης Επιχειρήσεων

- Η λειτουργία των επιχειρήσεων προϋποθέτει σήμερα αλληλεπίδραση με πληθώρα πληροφοριακών συστημάτων, πλατφορμών και υπηρεσιών διαφορετικών φορέων του Δημοσίου και του ευρύτερου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος (συστήματα φορολογικής διοίκησης, ασφαλιστικών υποχρεώσεων, εργασιακών διαδικασιών, αδειοδοτήσεων, χρηματοδοτικών προγραμμάτων και μητρώων, τα οποία λειτουργούν με διαφορετικές προδιαγραφές, διαδικασίες και απαιτήσεις).
- Για την αντιμετώπιση του προβλήματος προτείνεται η δημιουργία μιας Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης Επιχειρήσεων, η οποία θα λειτουργεί ως κεντρικό σημείο πρόσβασης και εξυπηρέτησης για το σύνολο των διοικητικών συναλλαγών μιας επιχείρησης.
- Η ενιαία πλατφόρμα θα περιλαμβάνει ενιαία πρόσβαση σε υπηρεσίες ΑΑΔΕ, e-ΕΦΚΑ, ΕΡΓΑΝΗ, ΓΕΜΗ, ΚΕΑΟ και λοιπών φορέων, προσωποποιημένο προφίλ επιχείρησης με συγκεντρωμένη εικόνα υποχρεώσεων και εκκρεμοτήτων, αυτόματες ειδοποιήσεις για προθεσμίες, πληρωμές, ανανεώσεις και διοικητικές υποχρεώσεις, ενιαίο σύστημα υποβολής αιτήσεων και δικαιολογητικών, παρακολούθηση της πορείας αιτημάτων σε πραγματικό χρόνο, πρόσβαση σε διαθέσιμα ,χρηματοδοτικά εργαλεία, προγράμματα ΕΣΠΑ και δράσεις στήριξης επιχειρήσεων και δυνατότητα ηλεκτρονικής επικοινωνίας με υπηρεσίες και φορείς.

γ. Θεσμοθέτηση πλαισίου «Safe Harbour» για τεχνικές δυσλειτουργίες ψηφιακών συστημάτων.

- Η επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων και της δημόσιας διοίκησης έχει δημιουργήσει ένα νέο περιβάλλον καθημερινής λειτουργίας, στο οποίο η συμμόρφωση των επιχειρήσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη σωστή λειτουργία ψηφιακών υποδομών, πληροφοριακών συστημάτων και διασυνδεδεμένων ηλεκτρονικών εφαρμογών.
- Ωστόσο, η συχνή εμφάνιση τεχνικών δυσλειτουργιών, οι διακοπές συστημάτων, τα σφάλματα διασύνδεσης κ.λ.π., τα οποία δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα των επιχειρήσεων μπορεί να επιφέρουν κυρώσεις, πρόστιμα ή διοικητικές επιβαρύνσεις για παραλείψεις ή αποκλίσεις που προκαλούνται αποκλειστικά από τεχνικά προβλήματα.
- Για τον λόγο αυτό προτείνεται η θεσμοθέτηση ειδικού πλαισίου «Safe Harbour», το οποίο θα παρέχει εύλογη προστασία στις επιχειρήσεις σε περιπτώσεις αποδεδειγμένων τεχνικών δυσλειτουργιών.
- Το πλαίσιο θα παρέχει τη δυνατότητα μεταγενέστερης διορθωτικής υποβολής στοιχείων χωρίς επιβολή προστίμων, πρόβλεψη εύλογου χρονικού περιθωρίου συμμόρφωσης μετά την αποκατάσταση του προβλήματος, αναγνώριση τεχνικών βλαβών ή διακοπών συστημάτων ως λόγου απαλλαγής από κυρώσεις, δημιουργία αυτοματοποιημένου μηχανισμού καταγραφής και πιστοποίησης τεχνικών προβλημάτων, δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης και παροχής εξηγήσεων πριν την επιβολή διοικητικών προστίμων κλπ.

δ. Περαιτέρω επίσπευση προβλεπόμενων διαδικασιών στα Τελωνεία

- Στόχος η επίσπευση του εκτελωνισμού των αγαθών για την αποφυγή μετακύλισης των βαρών/τελών στις τελικές τιμές των προϊόντων, ιδιαίτερα τώρα με την επιβολή τελών και περιορισμών στα μικροδέματα προερχόμενα από ασιατικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες.
- Απαιτείται η στελέχωση των τελωνειακών υπηρεσιών με καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, καθώς και η παράλληλη αναβάθμιση των υφιστάμενων υλικοτεχνικών υποδομών των αρμόδιων υπηρεσιών.

ε. Ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης

- Οι χρονοβόρες διαδικασίες έκδοσης δικαστικών αποφάσεων συνεπάγονται σημαντικά κόστη για τις επιχειρήσεις, κυρίως γραφειοκρατικού χαρακτήρα, που μεταβάλλουν συνεχώς τον προγραμματισμό τους.
- Επιπλέον, αποθαρρύνουν ή ακόμα και ακυρώνουν επενδύσεις, σε μια εξαιρετικά κρίσιμη, για την οικονομία, περίοδο.
- Η υιοθέτηση ψηφιακών διαδικασιών και η επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης συνιστούν άμεση προτεραιότητα και βασική παράμετρο της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της χώρας.

στ. Επιχειρήσεις - Εκπαίδευση - Κατάρτιση

- Σε μια περίοδο κατά την οποία η γνώση, η καινοτομία και οι σύγχρονες δεξιότητες αποτελούν τους καταλύτες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η διασύνδεση της ακαδημαϊκής κοινότητας με την πραγματική οικονομία θα πρέπει να είναι αυτονόητη.
- Συνεργασίες με σκοπό, μεταξύ άλλων, την εκπόνηση μελετών και ερευνών στο πλαίσιο των τρεχουσών αναγκών της αγοράς, ανάπτυξη προγραμμάτων αναβάθμισης δεξιοτήτων εργοδοτών και εργαζομένων, δράσεις διασύνδεσης φοιτητών και αποφοίτων των εγχώριων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις, την υλοποίηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών projects, κλπ ενισχύουν το ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας και φυσικά την παραγωγικότητα.
- Ειδικά κίνητρα και διευκολύνσεις θα πρέπει να δοθούν στις επιχειρήσεις που επενδύουν στο ανθρώπινο αυτό κεφάλαιο και προωθούν προγράμματα κατάρτισης στους εργαζομένους τους, σε σύγχρονα όμως αντικείμενα που ανταποκρίνονται στις υφιστάμενες αλλά και μελλοντικές ανάγκες.

**ΘΕΣΜΙΚΕΣ |
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΧΩΡΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΚΟΣΤΟΣ**

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΕ ΠΕΠ/ ΕΣΠΑ, ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΠΑ) & ΑΞΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΠΟΛΥΕΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (ΠΔΠ)

α. Εξειδίκευση των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ) για τη διευκόλυνση ένταξης και των εμπορικών επιχειρήσεων

- Ειδικότερα, τα ΠΕΠ θα μπορούσαν να εξειδικευτούν σε θέματα που απασχολούν το εμπόριο, όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η πράσινη μετάβαση, οι δεξιότητες του προσωπικού, η επιδότηση κεφαλαίου κίνησης κ.ά.
- Στόχος είναι αφενός να ενισχυθεί η βιωσιμότητα των εμπορικών επιχειρήσεων και αφετέρου να μειωθούν και οι περιφερειακές ανισότητες, ιδιαίτερα όταν οι εν λόγω επιχειρήσεις βρίσκονται διάσπαρτες σε ολόκληρη τη χώρα και συμβάλλουν καίρια και στην κοινωνική συνοχή.

β. Δυνατότητα Συμμετοχής του κλάδου του Εμπορίου στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2026-2030

- Ως καθαρά εθνικός μηχανισμός, (χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων), δεν υπόκειται σε εγκρίσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ούτε στους κανόνες επιλεξιμότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων.
- Προτεινόμενες Δράσεις ΕΠΑ: Ειδική δράση υιοθέτησης AI στο εμπόριο και ειδικά: α) στη χρηματοδότηση υλοποίησης εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης σε εμπορικές επιχειρήσεις, με έμφαση σε έτοιμες πλατφόρμες και λύσεις που δεν απαιτούν εσωτερική τεχνική τεχνογνωσία, β) στο ολοκληρωμένο ηλεκτρονικό κατάστημα, δηλαδή στη δεύτερη γενιά υποστήριξης e-commerce με έμφαση σε προηγμένες λειτουργίες, όπως οι πολυκαναλικές πωλήσεις, η διασύνδεση με ευρωπαϊκές πλατφόρμες, οι λύσεις ανταγωνιστικού cross-border e-commerce, υποδομές cybersecurity, η συμμόρφωση με τον κανονισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη και τον GDPR.
- Στα κουπόνια ψηφιακής συμβουλευτικής (digital advisory vouchers), τα οποία λαμβάνουν οι δικαιούχοι και τα εξαργυρώνουν σε πιστοποιημένους παρόχους ψηφιακής συμβουλευτικής, αξιοποιώντας το χαμηλό διοικητικό κόστος, την αξιολόγηση από τον δικαιούχο και την άμεση εφαρμογή της νέας γνώσης στην αγορά.
- Στις Κοινές ψηφιακές υποδομές κλαδικών φορέων, μέσα από τη στήριξη Ομοσπονδιών και Εμπορικών Συλλόγων για ανάπτυξη κοινών ψηφιακών πλατφορμών. Ενδεικτικά αναφέρονται, οι ψηφιακές βιτρίνες τοπικών αγορών, συλλογικά προγράμματα πίστης καταναλωτών κ.λπ.

γ. Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) 2028-2034 - Άξονες Παρέμβασης

- Πρόσβαση των εμπορικών ΜμΕ σε χρηματοδότηση με τη διακριτή και ορατή χρηματοδοτική γραμμή για το λιανεμπόριο στο Ελληνικό ΕΠΕΣ, διατήρηση και ενίσχυση σύγχρονων χρηματοοικονομικών εργαλείων (εγγυοδοσία, κεφάλαια κίνησης, μικροπιστώσεις), αναλογική απλοποίηση των κρατικών ενισχύσεων για χαμηλού ύψους ενισχύσεις, ώστε να μην απαιτείται δυσανάλογο διοικητικό κόστος συμμόρφωσης για μικρού ύψους επενδύσεις.
- Ψηφιακός μετασχηματισμός και e-commerce με ισότιμους όρους ανταγωνισμού μέσα από την ένταξη ειδικού κεφαλαίου για το λιανεμπόριο στην επερχόμενη επικαιροποίηση της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού για την περίοδο 2026-2030. Ενεργή ερμηνεία του παραθύρου «Ψηφιακή Υπεροχή» του ECF, ώστε να καλύπτει και τον ψηφιακό μετασχηματισμό εμπορικών ΜμΕ, Αξιοποίηση των European Digital Innovation Hubs με υποχρεωτική θεματική πρόβλεψη για το λιανεμπόριο.
- Δεξιότητες και εργαζόμενοι του εμπορικού κλάδου με εξειδίκευση των εν λόγω στρατηγικών για την περίοδο 2028-2034, με σαφείς αναφορές για την αναβάθμιση δεξιοτήτων στο λιανεμπόριο: omnichannel πωλήσεις, ψηφιακή εξυπηρέτηση πελάτη, ESG, διαχείριση επιστροφών και αντίστροφης εφοδιαστικής, ρητή πρόβλεψη του λιανεμπορίου ως κλάδου-προτεραιότητας κ.λ.π.
- Πράσινη μετάβαση και κυκλική οικονομία στο λιανεμπόριο μέσα από την αξιοποίηση της κλιματικής στόχευσης σε ειδική γραμμή ενεργειακής αναβάθμισης εμπορικών καταστημάτων εντός του ΕΠΕΣ (φωτισμός LED, μόνωση, φωτοβολταϊκά αυτοπαραγωγής, υποδομές φόρτισης ηλεκτροκίνησης).

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΕΣΠΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ

- Εφαρμογή ειδικών εργαλείων που θα συμβάλλουν στην ολιστική προσέγγιση της προσπάθειας διασύνδεσης, όπως η καθιέρωση προτύπων εκπαίδευσης εργαζομένων, με σκοπό την τόνωση της δαπάνης των ξένων για να απολαύσουν την ελληνική καταναλωτική εμπειρία.
- Ενδεικτικά, μια κατά κεφαλήν αύξηση της εισερχόμενης τουριστικής δαπάνης κατά μόλις 100 ευρώ συνεπάγεται επιπρόσθετο κύκλο εργασιών που θα αγγίζει τα 4 δις ευρώ το χρόνο.

**ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ
ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΧΡΕΟΣ
ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ | ΤΡΑΠΕΖΕΣ
ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΜΕΝΕΣ**

Εξαίρεση του Λιανικού Εμπορίου από το τεκμαρτό τρόπο φορολόγησης των εισοδημάτων των Ατομικών Επιχειρήσεων

- Το εμπόριο λειτουργεί με «ανοιχτές» πόρτες και συνεπώς οι σχεδόν 172.000 επιχειρήσεις λιανικής εμπίπτουν στο σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν από το εθνικό φορολογικό μας σύστημα.
- Υπόκειται ήδη σε εξαντλητικούς φορολογικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όντας πλήρως διασυνδεδεμένο με τις σύγχρονες ελεγκτικές μεθόδους και ψηφιακά εργαλεία.
- Δέχεται καθημερινά αντικειμενικό έλεγχο από τον πελάτη μέσω έκδοσης των προβλεπόμενων φορολογικών παραστατικών (αποδείξεις λιανικής).

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: 70 - 95 εκ. €

Αφορά 172.000 επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου.

Κατάργηση του Τέλους Επιτηδεύματος και για τα ΝΠ/Εταιρείες

- Το τέλος επιτηδεύματος συνιστά έναν άκρως αντιπαραγωγικό και άδικο κεφαλικό φόρο που επιβάλλεται σε σχεδόν 320.000 Νομικά Πρόσωπα (ΝΠ), ανεξαρτήτως κερδοφορίας και κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων.
- Αποτρέπει την περαιτέρω επέκταση των επιχειρήσεων, καθώς επιβάλλεται και για κάθε συσταθέν από ΝΠ υποκατάστημα.
- Επιβαρύνει υπέρμετρα τα ΝΠ, στρεβλώνοντας τις συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού, ιδίως από τη στιγμή που η συγκεκριμένη υποχρέωση έχει καταργηθεί για τις Ατομικές επιχειρήσεις.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: 240 εκ. €

Αφορά περίπου 320.000 Νομικά Πρόσωπα, καθώς από το γενικό σύνολο των 370.000 εξαιρούνται του τέλους σχεδόν 50.000 που έχουν αυξήσει την απασχόλησή τους κατά τουλάχιστον 3/12 σε ετήσια βάση και έχουν τζίρο μικρότερο των 2 εκ. ευρώ.

Μείωση του συντελεστή της προκαταβολής φόρου εισοδήματος επόμενου έτους στο 55% και για τα ΝΠ, με προοπτική εξάλειψης της υποχρέωσης εντός 3ετίας

- Αν και η προκαταβολή φόρου συμψηφίζεται σε μεταγενέστερο χρονικό διάστημα, είναι άδικη από τη στιγμή που βασίζεται σε εισοδήματα που **δεν έχουν ακόμη παραχθεί**.
- Περιορίζει σημαντικά τη **ρευστότητα** περίπου 370.000 εταιρειών, καθώς διαθέτει αποκλειστικά και μόνο εισπρακτικό χαρακτήρα.
- Η διαφοροποίηση του συντελεστή υπολογισμού μεταξύ ΝΠ (80%) & ΦΠ/Ατομικών επιχειρήσεων (55%) γεννά **στρεβλώσεις και αδικίες**.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: 0,9 - 1,1 δις €

Ωστόσο, τα συγκεκριμένα ποσά δεν ισοδυναμούν με απολεσθέντα δημοσιονομικά έσοδα, από τη στιγμή που πρόκειται για προείσπραξη ποσών για τα οποία επίκειται σε μεταγενέστερο διάστημα ο συμψηφισμός τους. Το μέτρο επιβάλλεται σε 370.000 Νομικά Πρόσωπα, αριθμός όμως ελαφρώς μειωμένος αν συνυπολογιστεί και η μειωμένη κατά 50% προκαταβολή για τις νέες - κατά τη διάρκεια των πρώτων 3 ετών λειτουργίας τους - εταιρείες για τις οποίες εφαρμόζεται συντελεστής 40%.

Περαιτέρω μείωση των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών κατά 1,0 π.μ. το 2027 και αποκλιμάκωση του συνολικού μη μισθολογικού κόστους των επιχειρήσεων, προκειμένου αυτό να υποχωρήσει στο 30% έως το 2030

- Η σωρευτική μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, εργοδοτικών & εργατικών, κατά 5,4 π.μ. από το 2019 μέχρι και σήμερα λειτούργησε μεν θετικά για την οικονομία αλλά δεν επαρκεί για την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος και τη συνεπαγόμενη τόνωση της καταναλωτικής δαπάνης. Ως εκ τούτου, η βιωσιμότητα των 304.570 εργοδοτριών επιχειρήσεων τίθεται εν αμφιβόλω, εν μέσω μάλιστα ισχυρών διεθνών κλυδωνισμών.
- Η διαμόρφωση των εργοδοτικών εισφορών σήμερα στα επίπεδα του **21,79%** επί των μεικτών αποδοχών των εργαζομένων, κατατάσσει την Ελλάδα μεταξύ των χωρών - μελών του ΟΟΣΑ με τα υψηλότερα μη μισθολογικά κόστη, συνιστώντας αποτρεπτικό παράγοντα ανάληψης ιδιωτικών επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: 450 εκ. €

Η ελάφρυνση αφορά 304.570 εργοδότης επιχειρήσεις.

**Πρόβλεψη χορήγησης bonus/έκπτωσης 10%
σε όσες συνεπείς Εταιρείες/ΝΠ καταβάλλουν άπαξ και εγκαίρως τον
αναλογούντα Φόρο Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (ΦΕΝΠ)**

- Προτείνεται η έμπρακτη επιβράβευση, μέσω της χορήγησης **bonus μείωσης 10% του βεβαιωθέντος ΦΕΝΠ**, όσων ΝΠ διευθετήσουν άπαξ (εξόφληση) και εγκαίρως (νωρίτερα των προβλεπόμενων καταληκτικών ημερομηνιών) την εν λόγω φορολογική τους υποχρέωση.
- Υπό την προϋπόθεση πως πέραν την νωρίτερης εξόφλησης, οι συγκεκριμένες εταιρείες δεν έχουν παράλληλα και καμία περαιτέρω εκκρεμότητα απέναντι στο Δημόσιο, η προτεινόμενη - **χαμηλής δημοσιονομικής επίπτωσης** - επιβράβευση θα ισοδυναμεί στην πραγματικότητα με την αυτόματη μείωση του συντελεστή ΦΕΝΠ από το 22% στο 20%, **μονάχα όμως για τις συνεπείς** με τις πάσης φύσεως υποχρεώσεις τους επιχειρήσεις.
- Η αποδοχή της πρότασής μας, βελτιώνει το αίσθημα δικαιοσύνης μεταξύ των επιχειρήσεων, καθώς κινείται στο πλαίσιο της ήδη ισχύουσας έκπτωσης έως 4% επί του Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (ΦΕΦΠ) για όσα ΦΠ ρυθμίσουν εφάπαξ και νωρίτερα του προβλεπόμενου την υποχρέωσή τους. Παράλληλα όμως, αναμένεται να βελτιωθεί ο βαθμός εισπραξιμότητας των δημοσιονομικών εσόδων (**εμπροσθοβαρής καταβολή φόρων**), με τα μηνύματα από την έμπρακτη επιβράβευση της επιδεικνυόμενης συνέπειας να επιδρούν πολλαπλασιαστικά στην προσπάθεια ανάταξης της πραγματικής οικονομίας.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: 70 - 110 εκ. €

**Επέκταση της ισχύος/Επαναφορά του έμμεσου αφορολόγητου ορίου
των 8.636 ευρώ και για τους μη μισθωτούς**

- Η ισχύς του τεκμαρτού εισοδήματος παράγει σειρά στρεβλώσεων και αδικιών στην οικονομία, από τη στιγμή που τα ασκούντα επιχειρηματική δραστηριότητα Φυσικά πρόσωπα καλούνται να φορολογηθούν για εικονικά εισοδήματα. Επιπλέον, αυτά (εισοδήματα) θα πρέπει να τυγχάνουν της ίδια φορολογικής αντιμετώπισης, ανεξαρτήτως πηγής προέλευσης, με τα προβλεπόμενα ευεργετήματα να αφορούν όλες ανεξαιρέτως τις επαγγελματικές ομάδες.
- Στο παραπάνω πλαίσιο, η ισχύς του υφιστάμενου έμμεσου ετήσιου αφορολόγητου ορίου των 8.636 ευρώ πρέπει να επεκταθεί και σε επιπλέον 215.000-230.000 Φυσικά Πρόσωπα/Μη Μισθωτούς, οι οποίοι από έτος σε έτος υφίστανται ολοένα και περισσότερα φορολογικά βάρη, ψηφιακού κυρίως χαρακτήρα (ψηφιακή γραφειοκρατία κ.α.).

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: 250 - 280 εκ. €

Η επαναφορά ισχύος του αφορολόγητου ορίου και για 215.000-230.000 μη μισθωτούς/Ατομικές Επιχειρήσεις αποτελεί επιτακτική ανάγκη, καθώς όπως προκύπτει από τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του 2023 (φορολογικό έτος) στα πάσης φύσεως ασκούντα επιχειρηματική δραστηριότητα Φυσικά Πρόσωπα (εισοδηματικό κλίμακιο έως 9.000 ευρώ) καταλογίστηκαν 3 περίπου δις ευρώ πλασματικών εισοδημάτων.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝΩΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΥΑΛΩΤΩΝ/ ΠΛΗΤΤΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**ΜΗΔΕΝΙΚΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ**

Εφαρμογή του προοδευτικά αυξανόμενου ειδικού ακατάσχετου επιχειρηματικού λογαριασμού

- Επείγει η θέσπιση ενός **ειδικού προστατευτικού ακατάσχετου ορίου** αποκλειστικά και μόνο για επιχειρήσεις, Ατομικές και Νομικά πρόσωπα, το οποίο θα καλύπτει την εξυπηρέτηση πάγιων και λειτουργικών τους αναγκών, όπως: οι υποχρεώσεις σε Εφορία & e - ΕΦΚΑ, η καταβολή μισθοδοσίας, η εξόφληση προμηθευτών & λογαριασμών ΔΕΚΟ, η αποπληρωμή δόσεων επιχειρηματικών δανείων κ.α.)
- Το προαναφερθέν ακατάσχετο όριο θα είναι δυναμικό και θα αυξάνεται **προοδευτικά**, αναλόγως της επιδεικνυόμενης από τις επιχειρήσεις συνέπειας. Σε κάθε περίπτωση το ισχύον σήμερα ακατάσχετο ποσό των 1.600 ευρώ για οφειλές στο Δημόσιο, κρίνεται ως ανεπαρκές, καθώς οι λειτουργικές ανάγκες των επιχειρήσεων υπερβαίνουν κατά πολύ εκείνες των Φυσικών προσώπων/Ιδιωτών.
- Η εξαγγελθείσα δυνατότητα άρσης της κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών για οφειλότες του Δημοσίου που θα προβούν στην εξόφληση του 25% του χρέους τους, δεν θα συνεισφέρει ουσιαστικά, καθώς προϋποθέτει την ύπαρξη ρευστότητας.
- Η επανενεργοποίηση των επιχειρήσεων και η εμφύσηση κουλτούρας πληρωμών στους οφειλότες θα έχει απτό αποτύπωμα στον περιορισμό της **«μαύρης» οικονομίας**, στη βελτίωση του βαθμού φορολογικής συμμόρφωσης των υπόχρεων και συνεπώς στην αύξηση των δημοσιονομικών εισπράξεων.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: Μηδενικό

Μηδενικό, καθώς η ελαστικοποίηση των αυστηρών προϋποθέσεων υπαγωγής στη ρύθμιση θα βελτιώσει τη ροή αποπληρωμής ρυθμισμένων οφειλών, γεγονός που θα συμβάλλει στην ανάκτηση ετήσιας φορολογητέας ύλης μεγαλύτερης του 1 δις ευρώ.

Θέσπιση μίας νέας ενιαίας ρύθμισης οφειλών στο Δημόσιο, σε έως 120 δόσεις, με παράλληλη πρόβλεψη εξατομικευμένων λύσεων

Ακόμη και το εξαγγελθέν νέο πλαίσιο διευθέτησης ληξιπρόθεσμων οφειλών στο Δημόσιο κρίνεται ανελαστικό μπροστά στις τεράστιες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει το εγχώριο επιχειρείν, εξαιτίας: α) του περιορισμένου αριθμού μηνιαίων δόσεων (72), β) του υψηλού ετήσιου επιτοκίου 5,84%, γ) της ευκολίας απώλειας της ρύθμισης και δ) των αυστηρών προϋποθέσεων ένταξης (δυνατότητα ρύθμισης μόνο των παλαιότερων έως 31/12/2023 χρεών και όχι των πιο πρόσφατων της διετίας 2024 - 2025). **Στο πλαίσιο ελάφρυνσης των ήδη επιβαρυνμένων εμπορικών επιχειρήσεων, η ΕΣΕΕ προτείνει την υιοθέτηση καινοτόμων λύσεων, με την παρακάτω σειρά προτεραιοποίησης:**

- ο Αύξηση του μέγιστου αριθμού μηνιαίων δόσεων από 72 σε 120,
- ο μείωση του ετήσιου επιτοκίου στα επίπεδα του Εξωδικαστικού μηχανισμού (3%),
- ο δυνατότητα υπαγωγής και των νεότερων χρονικά οφειλών της διετίας 2024 - 2025,
- ο θέσπιση ανώτατου ορίου της συνολικής επιβάρυνσης, σε σχέση με το αρχικό κεφάλαιο της οφειλής,
- ο «κούρεμα» των προσαυξήσεων,
- ο επιτοκιακή επιβάρυνση μόνο του κεφαλαίου της οφειλής (εξαίρεση των προσαυξήσεων),
- ο δυνατότητα αναστολής καταβολής δόσεων (έως και 3) στη νέα ρύθμιση, αποκλειστικά και μόνο σε περιπτώσεις αποδεδειγμένης αδυναμίας του οφειλέτη,
- ο δυνατότητα ένταξης των απολεσθεισών ρυθμίσεων του Εξωδικαστικού μηχανισμού.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: Μηδενικό

Η διεύρυνση της περιμέτρου των δικαιούχων θα ενισχύσει σημαντικά την κουλτούρα πληρωμών και θα διασφαλίσει επιπρόσθετα κατ' έτος δημοσιονομικά έσοδα τουλάχιστον 500 εκ. ευρώ.

Επαναφορά του ανώτατου ορίου/πλαφόν 100% ανατοκισμού των αρρύθμιστων ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών εισφορών μη μισθωτών

- οι παράλογες οικονομικές επιβαρύνσεις των μη μισθωτών οφειλετών του πρώην ΟΑΕΕ από πρόσθετα τέλη, τόκους και προσαυξήσεις, επί των ποσών του κεφαλαίου της οφειλής, συνιστούν μία αδικία τα τελευταία 13,5 έτη.
- ο επανενεργοποίηση του προστατευτικού ανώτατου ορίου ανατοκισμού 100% της αξίας των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, θα περιορίσει αισθητά το με γεωμετρικό πρόοδο αυξανόμενο συνολικό χρέος, καθώς το εφαρμοζόμενο σήμερα επιτόκιο αρρύθμιστων οφειλών ύψους 8,5% κρίνεται ως καταχρηστικό και σε κάθε περίπτωση εκτός πραγματικότητας.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: Μηδενικό

*Η επαναφορά του ανώτατου ορίου ανατοκισμού στα επίπεδα του 100% θα συνέβαλε καθοριστικά στη βελτίωση του βαθμού συνέπειας των υπόχρεων και στον περιορισμό των απολεσθεισών ρυθμίσεων («Πάγια ρύθμιση») που μέχρι και τον Μάρτιο του τρέχοντος έτους είχαν ξεπεράσει τις 800.000, συνολικού ύψους 13,5 δις ευρώ. Η επανένταξη οφειλετών εκτιμάται πως θα βελτιώσει τη ροή αποπληρωμής χρεών κατά τουλάχιστον 5% - 10% επί των προαναφερθέντων απολεσθέντων εσόδων (επιπρόσθετα ετήσια έσοδα **700 εκ. - 1,2 δις ευρώ**).*

Μεταφορά αδιάθετων πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (ΕΑΤ) - Φτηνότερα επιχειρηματικά δάνεια σε ΜμΕ

- Ο επί σειρά ετών ουσιαστικός αποκλεισμός των μικρότερων επιχειρήσεων από τους πόρους του ΤΑΑ, στέρησε από τις ΜμΕ πολύτιμα εφόδια στην προσπάθεια του ψηφιακού τους μετασχηματισμού και μετάβασης σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και πολυσύνθετο επιχειρηματικό περιβάλλον.
- Η μεταβίβαση ποσού 2 δις ευρώ στην ΕΑΤ κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, αρκεί βεβαίως αυτά να κατευθυνθούν στην πραγματική οικονομία και το κυριότερο, να μεταφραστούν σε **χαμηλότερης επιτοκιακής επιβάρυνσης επιχειρηματικά δάνεια**.
- Η ΕΑΤ καλείται να διορθώσει τα κακώς κείμενα, δίνοντας έμφαση στη μεγαλύτερη διασπορά των διαθέσιμων δανειακών κεφαλαίων, στον περιορισμό των ζητούμενων εγγυήσεων, στην απεξάρτηση από τα πολύπλοκα και ιδιαιτέρως απαιτητικά κριτήρια πιστοληπτικής ικανότητας των τραπεζών και των συνεπαγόμενων χρονοβόρων και άκρως γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: Μηδενικό

Άρση των εμποδίων πρόσβασης των ΜμΕ στις πηγές ρευστότητας/ χρηματοδότηση - Ανάδειξη της ΕΑΤ σε επίσημο φορέα χρηματοδότησης των ΜμΕ

- Τα ιδιαιτέρως αυστηρά τραπεζικά κριτήρια πιστοληπτικής αξιολόγησης των ΜμΕ δημιουργούν συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού, στερώντας πολύτιμα κεφάλαια κίνησης αλλά και επενδυτικά προϊόντα που θα βελτίωναν τη ρευστότητά τους και θα περιόριζαν δραστικά τα λειτουργικά τους κόστη.
- Η ΕΑΤ με την πολυετή εμπειρία και τεχνογνωσία της θα μπορούσε να αναδειχθεί στην τράπεζα των ΜμΕ, σχεδιάζοντας χρηματοδοτικά εργαλεία και προϊόντα που ανταποκρίνονται στις επιτακτικές ανάγκες της Αγοράς για τη μετάβαση σε ένα ψηφιοποιημένο περιβάλλον (εγγυοδοτικά εργαλεία, χαμηλές/μηδενικές εξασφαλίσεις, χαμηλότοκά δάνεια, μικροπιστώσεις κ.α.)

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: Μηδενικό

Αυτόματη παράταση επαγγελματικών μισθώσεων για τις συνεπείς εμπορικές επιχειρήσεις

- Ανάγκη αυτόματης παράτασης των ήδη υφιστάμενων μισθώσεων επαγγελματικής στέγης για άλλα 3 έτη, μετατροπή δηλαδή της ήδη προβλεπόμενης τριετίας σε εξαετία, χωρίς καμία μεταβολή των συμπεφωνημένων όρων. Το μέτρο θα έχει ισχύ μόνο για τις συνεπείς - απέναντι στους εκμισθωτές τους - εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς οι πρόσφατες γεωπολιτικές εξελίξεις στη Μ. Ανατολή σε συνδυασμό με το κύμα ανατιμήσεων που πλήττει την εγχώρια οικονομία τα τελευταία έτη καθιστούν την εν λόγω πρωτοβουλία έμπρακτης επιβράβευσης, επιτακτική ανάγκη.

Εκτιμώμενο ετήσιο Δημοσιονομικό κόστος: Μηδενικό

ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΟΥ & ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

- Πλήρης επαναφορά του καταργηθέντος διευρυμένου καθεστώτος μειωμένων κατά 30% **συντελεστών ΦΠΑ στα νησιά του Αιγαίου**, από το οποίο θα εκλείπουν οι ισχύοντες σήμερα πληθυσμιακοί περιορισμοί του ν. 5144/2024. Η ισχύς από την αρχή του έτους του ευνοϊκού καθεστώτος μόνο σε Β. Αιγαίο, Σαμοθράκη & Δωδεκάνησα σε συνδυασμό με τον προβλεπόμενο πληθυσμιακό περιορισμό των έως 20.000 κατοίκων, θέτει στρεβλώσεις στον υγιή ανταγωνισμό και στην εύρυθμη λειτουργία της Αγοράς. Η ισότιμη μεταχείριση του συνόλου της νησιωτικής επιχειρηματικότητας της Επικράτειας καθιστά επιτακτική ανάγκη την **άμεση και πλήρη επαναφορά των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ στα νησιά του Αιγαίου** (εκτός Κρήτης).

- Θέσπιση **οικονομικών κινήτρων** (φοροαπαλλαγές/φοροεκπτώσεις/επιδότηση ενοικίου και αεροπορικών/ακτοπλοϊκών εισιτηρίων) για την επίλυση του σημαντικού προβλήματος **εύρεσης καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού στα νησιά**, ιδιαιτέρως κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου.

- Βελτίωση του **«Μεταφορικού ισοδύναμου»**, καθώς με την υφιστάμενη μορφή του δεν αντισταθμίζει τις υπέρμετρες, σε σύγκριση με την ηπειρωτική χώρα, επιβαρύνσεις που υφίστανται σήμερα οι νησιωτικές επιχειρήσεις. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο καλύπτει μικρό μόνο μέρος του πραγματικού κόστους, από τη στιγμή που δεν συμπεριλαμβάνει όλες τις κατηγορίες αγαθών, αδυνατώντας να διασφαλίσει την έγκαιρη μεταφορά αγαθών από και προς τα νησιά.

- Θεσμοθέτηση και νομική κατοχύρωση, **μέσω πρόβλεψης ξεχωριστού ΚΑΔ, της Τουριστικής εμπορικής επιχείρησης**, με βασικό κριτήριο την πραγματοποίηση άνω του 50% του τζίρου της εντός ενός έτους ή όσων επιχειρήσεων δραστηριοποιούνται σε αμιγώς τουριστικές περιοχές. Στόχος η στήριξη και η χάραξη πολιτικής ενίσχυσης περιοχών της Επικράτειας, εντός των οποίων δραστηριοποιούνται επιχειρήσεις με σαφή εποχικό χαρακτήρα.

- Άμεση επαναφορά της πρόβλεψης **απαλλαγής διοδίων για τις επιχειρήσεις της Θράκης** (νομοί Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου), καθώς η αναστολή ισχύος της δωρεάν διέλευσης θα εκτινάξει το λειτουργικό και μεταφορικό κόστος των τοπικών επιχειρήσεων, δημιουργώντας νέα εμπόδια στην αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής. Η εξαίρεση καταβολής διοδίων για τους μόνιμους κατοίκους δεν αποτελούσε προνομιακή μεταχείριση, αλλά ένα εύλογο μέτρο αντιστάθμισης των γεωγραφικών και λειτουργικών μειονεκτημάτων της ακριτικής Περιφέρειας, τα οποία εκτόξευαν το κόστος διακίνησης αγαθών και περιορίζαν δραστικά την ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας.

- Η στήριξη της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, μέσω του **Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ)** και την επιχειρούμενη προσπάθεια σταδιακής **Απολιγνιτοποίησης** της οικονομίας, θα πρέπει να γίνει με πολύ προσεχτικά βήματα και εφόσον υπάρξει μέριμνα: έγκαιρης ολοκλήρωσης των υποδομών αντικατάστασης, εξάλειψης γραφειοκρατικών αγκυλώσεων, διασφάλισης της τηλεθέρμανσης & ανάπτυξης νέων, βιώσιμων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Εκείνο που προέχει τη δεδομένη στιγμή είναι η εξασφάλιση μίας σταθερής ροής χρηματοδότησης των περιοχών μετάβασης από εθνικές και ευρωπαϊκές πηγές, προκειμένου να μη διαταραχθεί η τοπική οικονομική δραστηριότητα και η κοινωνική συνοχή της Περιφέρειας. Προς αυτή την κατεύθυνση, συνιστά αδήριτη ανάγκη η δημιουργία σταθερών και καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας, οι οποίες σε συνάρτηση με τη θέσπιση οικονομικών/φορολογικών κινήτρων θα αποτρέψουν τον οικονομικό μαρασμό και πιθανές παρενέργειες, εξαιτίας της μετάβασης των τοπικών κοινωνιών από τη βιομηχανική εποχή στην πράσινη οικονομία.

- Αξιοποίηση της εισφοράς των **10,00 ευρώ υπέρ ανεργίας** που καταβάλλεται σε μηνιαία βάση από τους μη μισθωτούς στον e - ΕΦΚΑ, προκειμένου να καταστεί εφικτή η συνταξιοδότηση εκείνων των ελεύθερων επαγγελματιών που ενώ βρίσκονται κοντά στα οριζόμενα ηλικιακά όρια δεν μπορούν εντούτοις να κατοχυρώσουν το σχετικό δικαίωμα, εξαιτίας μη συμπλήρωσης του απαραίτητου ασφαλιστικού/εργασιακού βίου (ένσημα).

- Θέσπιση **πλαφόν** στις **αυξήσεις των επαγγελματικών τιμολογίων ενέργειας** (ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο) και ειδική πρόβλεψη περαιτέρω μείωσης του ενεργειακού κόστους για τις ενεργοβόρες εμπορικές επιχειρήσεις.

- Κατάργηση του **ειδικού φόρου Πολυτελείας 10% στον κλάδο της Αργυροχρυσοχοΐας**, καθώς η επιβάρυνση των επαγγελματιών από το πρώτο κι όλες ευρώ για κοσμήματα των οποίων η αξία υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ/τεμάχιο αποτελεί αντιαναπτυξιακό Μνημονιακό μέτρο, το οποίο υπονομεύει την ανταγωνιστικότητα των περίπου 2.600 - 3.000 ενεργών εμπορικών επιχειρήσεων του κλάδου. Άλλωστε, κάτι τέτοιο επιβάλλεται στο πλαίσιο της ισότιμης φορολογικής μεταχείρισης και της εξάλειψης του αντίστοιχου φόρου που έλαβε χώρα πριν από 4 χρόνια στα γουνοποιητικά προϊόντα.

- Έμπρακτη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας (ν. 5143/2024), αναφορικά με τα **δημοτικά τέλη των εμπορικών επιχειρήσεων**, το ύψος των οποίων επιτρέπεται να υπερβαίνει έως και 15%, κατ' ανώτατο ποσοστό/όριο, τον ισχύοντα συντελεστή για τις λοιπές επιχειρήσεις του εκάστοτε Δήμου, που ανήκουν και αυτές στην ίδια κατηγορία. Με αυτό τον τρόπο θα αποφευχθεί ο καταλογισμός δυσανάλογων βαρών των εμπορικών επιχειρήσεων, σε σχέση με λοιπές εντός του ίδιου Δήμου ασκούμενες επαγγελματικές δραστηριότητες.

- Αναδιανομή/Απόδοση μέρους των **εσόδων του Γ.Ε.ΜΗ. σε Εμπορικούς Συλλόγους και Ομοσπονδίες**, προκειμένου να διασφαλιστούν απαραίτητοι για την ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας πόροι. Προς αυτή την κατεύθυνση, η θεσμική συμμετοχή των συνδικαλιστικών φορέων, οι οποίοι έχουν πλήρη επίγνωση των αναγκών της Αγοράς, θα συνδράμει αποφασιστικά στην τόνωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ| ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Θεσμικές/Αναπτυξιακές προτάσεις ΕΣΕΕ για την επόμενη ημέρα της επιχειρηματικότητα και των εμπορικών επιχειρήσεων, μηδαμινού δημοσιονομικού αποτυπώματος

Προβλήματα/ Προκλήσεις	<u>ΕΣΕΕ</u> Προτεινόμενα Μέτρα/ Παρεμβάσεις
1. Ψηφιακό Κράτος - Μείωση Γραφειοκρατίας	α) Καθιέρωση της αρχής «once only» β) Δημιουργία Ενιαίας Ψηφιακής πύλης Επιχειρήσεων γ) Θεσμοθέτηση πλαισίου «Safe Harbour» για τεχνικές δυσλειτουργίες κρατικών ψηφιακών συστημάτων δ) Περαιτέρω επίσπευση προβλεπόμενων διαδικασιών στα Τελωνεία ε) Επιτάχυνση απονομής δικαιοσύνης στ) Σύνδεση επιχειρήσεων με ακαδημαϊκή κοινότητα, έρευνες και κατάρτιση στις πραγματικές ανάγκες του επιχειρείν
2. Πρόσβαση Εμπορίου σε ΠΕΠ, ΕΣΠΑ & Εθνικό πρόγραμμα Ανάπτυξης	α) Ειδικό πρόγραμμα τεχνητής Νοημοσύνης (AI) & Ψηφιακού μετασχηματισμού για το Εμπόριο β) Διακριτή χρηματοδοτική γραμμή για το Λιανεμπόριο στο νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο γ) Αναβάθμιση δεξιοτήτων στο Εμπόριο δ) Ενεργειακή αναβάθμιση εμπορικών επιχειρήσεων
3. Εθνικό σχέδιο Διασύνδεσης Εμπορίου & Τουρισμού	Εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων, όπως η καθιέρωση προτύπων εκπαίδευσης εργαζομένων, με σκοπό την τόνωση της δαπάνης των ξένων για να απολαύσουν την ελληνική καταναλωτική εμπειρία

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Προτάσεις ΕΣΕΕ για την ελάφρυνση υφιστάμενων φορολογικών/ασφαλιστικών/τραπεζικών βαρών των εμπορικών επιχειρήσεων

Προτεινόμενα Μέτρα/ Παρεμβάσεις	Ετήσιο Δημοσιονομικό Αποτύπωμα/Κόστος	Πηγές άντλησης εσόδων για την κάλυψη του Δημοσιονομικού κόστους
1. Εξαίρεση των Ατομικών Επιχειρήσεων Λιανικού εμπορίου από το τεκμαρτό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος .	70 - 95 εκ. € (αφορά 172.000 Ατομικές Επιχειρήσεις)	+440 εκ. € έσοδα από το ελάχιστο Τεκμαρτό εισόδημα (2024/2023)
2. Κατάργηση του Τέλους Επιτηδεύματος και για τα Νομικά πρόσωπα/Εταιρείες	240 εκ. € (αφορά 320.000 ΝΠ)	+470 εκ. € από τον Φόρο Εισοδήματος ΝΠ (2025/2024)
3. Εξομοίωση του συντελεστή Προκαταβολής Φόρου Εισοδήματος επόμενου έτους στα Νομικά Πρόσωπα Εταιρείες με εκείνον που ισχύει σήμερα για τα Φυσικά Πρόσωπα/Ατομικές επιχειρήσεις	0,9 - 1,1 δις € (τα συγκεκριμένα ποσά δεν αφορούν απολεσθέντα κρατικά έσοδα αλλά μειωμένη ροή ετήσιων προεισπράξεων, λόγω του μεταγενέστερου συμφηφισμού τους- αφορά κάτι λιγότερο από 370.000 ΝΠ)	645 εκ. € από την Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος ΦΠ επόμενου έτους (Κρ. Προϋπ. 2026)
4. Κατάργηση του ειδικού φόρου Πολυτελείας και στον κλάδο της Αργυροχρυσοχοΐας (κοσμήματα)	11 εκ. € (αφορά σχεδόν 2.600- 3.000 ενεργές εμπορικές επιχειρήσεις αργυροχρυσοχοΐας)	+1,45 δις € από τον ΦΠΑ (2025/2024)
5. Μείωση των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών κατά 1,0 π.μ. το 2027	450 εκ. € (αφορά 304.570 εργοδότης επιχειρήσεις)	+0,6 δις € από επιπλέον ασφαλιστικές εισφορές e - ΕΦΚΑ (εκτίμηση 2026/2025)
6. Χορήγηση bonus/ έκπτωσης 10% στον ΦΕΝΠ σε όσες Εταιρείες αποπληρώνουν άπαξ (εξόφληση) και εγκαίρως την υποχρέωση	70 - 110 εκ. €	+2,55 δις € από Φόρους επί Αγαθών & Υπηρεσιών (Κρ. Προϋπ.2026/2025)
7. Ισχύς του έμμεσου Αφορολόγητου Ορίου των 8.636 ευρώ και για τους ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα (Ατομικές επιχειρήσεις)	250 - 280 εκ. € (αφορά περίπου 215.000- 230.000 μη μισθωτούς/ Ατομικές Επιχειρήσεις)	+1,73 δις € από τον Φόρο Εισοδήματος ΦΠ (2025/2024) ή 2,2 δις € έσοδα από την καταπολέμηση της Φοροδιαφυγής (2025)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Προτάσεις ΕΣΕΕ για την ελάφρυνση υφιστάμενων φορολογικών/ασφαλιστικών/τραπεζικών βαρών των εμπορικών επιχειρήσεων

Προτεινόμενα Μέτρα/ Παραμβάσεις	Ετήσιο Δημοσιονομικό Αποτύπωμα/Κόστος	Πηγές άντλησης εσόδων για την κάλυψη του Δημοσιονομικού κόστους
8. Θέσπιση Ειδικού Ακατάσχετου - προοδευτικά αυξανόμενου - τροφοδότη Επιχειρηματικού Λογαριασμού	Μηδενικό Όφελος: Επανενεργοποίηση αδρανών επιχειρήσεων - Πρόσθετη φορολογητέα ύλη +1 δις €	-
9. Νέα διευρυμένη ενιαία ρύθμιση οφειλών σε έως 120 δόσεις για οφειλές στο Δημόσιο (φορολογικές, ασφαλιστικές, ΟΤΑ/ Δήμους) με προτεραιότητα: - στην αύξηση των δόσεων σε 120 από 72, - στην εξομοίωση του επιτοκίου με εκείνο του Εξωδικαστικού (3%), - στην υπαγωγή και των οφειλών 2024 - 2025 - στη θέσπιση ανώτατου ορίου συνολικής οφειλής, σε σχέση με το αρχικό κεφάλαιό της	Μηδενικό Όφελος: Τόνωση της ετήσιας ροής εισπράξεων κατά 500 εκ.€	-
10. Επαναφορά «πλαφόν» 100% στον ανατοκισμό των ασφαλιστικών χρεών μη μισθωτών	Μηδενικό Όφελος: Τόνωση ασφαλιστικών εσόδων, λόγω μείωσης του ποσοστού απολεσθεισών ρυθμίσεων οφειλών: 0,7 - 1,2 δις €	-
11. Αξιοποίηση επιστραφέντων πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης - Χαμηλότοκα δάνεια 2 δις ευρώ προς ΜμΕ από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (ΕΑΤ), η οποία πρέπει να αναδειχθεί στον κύριο χρηματοδοτικό φορέα των ΜμΕ	Μηδενικό Όφελος: Ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων μέσω χαμηλότοκων δανείων και σχεδιασμός εργαλείων που ικανοποιούν τις ανάγκες της Αγοράς	-
12. Αυτόματη τριετής παράταση επαγγελματικών μισθώσεων για τις συνεπείς απέναντι στους εκμισθωτές τους εμπορικές επιχειρήσεις	Μηδενικό Όφελος: Ενίσχυση της ρευστότητας των συνεπών εμπορικών επιχειρήσεων	-

Εμπόριο

ο μεγαλύτερος εργοδότης της χώρας

Στην ΕΣΕΕ οραματιζόμαστε μια Ελλάδα φιλική προς την επιχειρηματικότητα, μία χώρα που θα αξιοποιεί τα στρατηγικά της πλεονεκτήματα προς όφελος όλης της κοινωνίας. Πιστεύουμε ότι η επιχειρηματικότητα μπορεί να αποτελέσει τη μόνη διέξοδο από την κρίση και να οδηγήσει τη χώρα μας σε μία νέα εποχή όπου η ανάπτυξη δεν θα αποτελεί αφηρημένη έννοια, αλλά απτή πραγματικότητα.

Η ΕΣΕΕ συμμετέχει ταυτόχρονα ως πλήρες μέλος στις κορυφαίες ευρωπαϊκές εργοδοτικές οργανώσεις, την **EuroCommerce** που εκπροσωπεί τον κλάδο του εμπορίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και την **SMEUnited**, που εκπροσωπεί τη βιοτεχνία και τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, όπως και στη **FIRA**, τη διεθνή ομοσπονδία ενώσεων λιανικού εμπορίου. Η ΕΣΕΕ παρακολουθεί συστηματικά τις ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στον κλάδο του εμπορίου και της επιχειρηματικότητας, και μετέχει με διατύπωση θέσεων, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών εμπορικών και επιχειρηματικών πολιτικών.

